

LUND UNIVERSITY

Scriitorul tânăr în cetate

Bagiu, Lucian

Published in:
Paradoxul creștin și cartea tinereții

2008

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Bagiu, L. (2008). Scriitorul tânăr în cetate. In I. Trif (Ed.), *Paradoxul creștin și cartea tinereții* (pp. 335-339). Editura Reîntregirea.

Total number of authors:
1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Scriitorul tânăr în cetate

LUCIAN BĂGIU

A sumându-ne relativismul măsurii de judecată, am porni de la o delimitare preliminară funciară: ne propunem dezbateră a unei false probleme, sau, mai corect spus, formularea induce constatarea unui eşafodaj ușor caduc. Explicit, nu credem în valabilitatea cuantificării unui „statut al tânărului scriitor român”. La modul absolut, există un singur statut, acela de *scriitor*, iar modalitatea în care acesta se configurează, se manifestă, se impune și se certifică ține de nuanțe adeseori inefabile. Esențial, este de constatat, la un moment dat, *opera* unui scriitor (tânăr, bătrân, român, pakistanez, adeseori irelevant), iar produsul estetic se recomandă, prin el însuși suficient, judecării de valoare. Perspectiva exegetică, la rândul ei recurent imperfectă și perfectibilă, va conferi statutul (relativ) consacrat al produsului artistic. Introducerea în discuție a problematicei *scriitorului* instituie în sine o modificare de paradigmă, transgresând semnificativ caracterul autotelic al artei.

Însă, desigur, există o realitate (am zice, secundară, colaterală, dar și „fatalist necesară”), aceea a scriitorului, elevată, la rândul ei, la gradul teoretizării noțiunii de statut. Întrucât subiectul eseului nu se referă la acestea, nu vom insista în ambiționarea inoportună a unui discurs susceptibil de elitism.

Considerăm că tânărl scriitor este definibil în măsura în care vom lua în considerare ca relevante „paradoxurile” tinereților scriitoricești, dintre care amintim, aleatoriu, câteva: Tudor Arghezi debutează în volum la vârsta de patruzeci și șapte de ani, Valeriu Anania la patruzeci și cinci (iar la optzeci încheie diortosirea Bibliei), V. Voiculescu creează secțiunea semnificativă a liricii sale fiind septuagenar etc. Să nu uităm la ce vârstă își elaborează Apostolul Ioan capodopera, *Apocalipsa*. Pe de altă parte, reperi referențiale ale literaturii române sau universale sunt nume ale unor scriitori care nu au depășit, ca moment al creației, o foarte juvenilă vârstă biologică, aceasta neimprietând cu nimic asupra calității excepționale (pentru fiecare circumstanță în parte) a produsului lor artistic: Vasile Cârlova moare la douăzeci și unu de ani, în 1831, dar cele cinci poezii (sau cvasiadaptări) ale sale se constituie într-un straniu moment semnificativ al istoriei literaturii române, îndeosebi în virtutea unei analize cerebrale a ceea ce era la acea dată literatura română; Rimbaud nu mai creează nici un vers după 1874 (când avea douăzeci de ani), dar poezia sa este un incontestabil fascinant spațiu axial al simbolismului universal. Exemplele sunt suficient de relevante pentru a formula opinia conform căreia nu considerăm tinerețea biologică a scriitorului un handicap, după cum nu o receptăm nici ca pe un factor favorizant creației artistice. Tânărl scriitor este o entitate care nu devine semnificativă dacă va fi definită în conformitate cu dimensiunea sa biologică (dealtfel valoarea biologică a operei de artă nici nu rezidă din biologismul creatorului). O atare perspectivă este limitativă și superfluă, problema de fond fiind *tinerețea spiritului creator*, valențele fecunde ale capacității sale imaginative și expresive, intuitivitatea, adâncimea psihică și fantazia creatoare care se pot manifesta

pozitiv indiferent de tinerețea biologică a creatorului căruia le aparțin. Prin urmare, tânărul scriitor este irelevant pentru definirea *tinereții spiritului creator*. Și complementar, scriitorul bătrân/îmbătrânit are ca trăsătură definitorie fundamentală incapacitatea manifestării spiritului său fecund creator.

Scriitorul, indiferent de vârsta sa biologică, se simte împlinit în măsura în care a reușit să parcurgă, satisfăcător conform propriilor exigențe, etapele creației artistice: pregătirea operei de artă, inspirația, invenția, execuția, conferind o anumită formulă de expresie elementelor raționale și iraționale care au intervenit în procesul său de creație. Din acest punct de vedere societatea contemporană nu aduce elemente suplimentare care să influențeze, pozitiv sau negativ, sentimentul de împlinire al scriitorului. Specific societății contemporane este impunerea mai accentuată a unor exigențe adiacente, colaterale, complementare (dar, finalmente, strict necesare) procesului de creație, care formează conglomeratul denumit receptarea și aprecierea operei de artă. Frustrarea scriitorului în societatea contemporană ar putea deriva din faptul că exegezei de specialitate asupra produsului său artistic i se conferă un rol suprasolicitat, până la a prevala asupra operei în sine, iar, pe de altă parte, gustul, judecățile artistice și criteriile ierarhizării artistice au devenit atât de dificil de anticipat și de satisfăcut, deopotrivă cu referire la lectorul comun, cât și la cel specializat, prin pervertirea (îndeosebi în cazul primului) sau elevarea (îndeosebi cu referire la cel de-al doilea) exagerată deopotrivă a gustului, a judecăților și a criteriilor ierarhizării, încât creatorul poate experimenta sentimentul de a nu mai avea un partener autentic de adresabilitate, cititorul virtual devenind o nebuloasă fata morgana. Însă aceste considerații țin de soarta operei de artă odată definitivate, din acel moment ea nemaiparținând creatorului ei, iar până în acel moment procesul de creație

este perfect similar aceluia etern imuabil, chiar și în societate contemporană, desfășurându-se oarecum prin ignorarea (la modul esențial) a datelor (prozaice) societății în care se conturează. Dacă împlinirea unui scriitor ține și de ecoul prezumat, al produsului său artistic, în conștiința semenilor, atunci problema perenă a scriitorului este modalitatea de a-și face cunoscută publicului opera, în acest caz tânărul scriitor având, poate, un deficit de șansă față de scriitorul consacrat, prin aceea că accesibilitatea la sponsorul unui demers cultural este considerabil mai dificilă. Mecenatul în artă, în orice societate un miracol insular, este, poate, ceva mai stingher/obscur în contemporaneitate.

În lumea literară de azi principalele impedimente ale afirmării tânărului scriitor le constituie: dificultățile financiare care determină apariția în tiraje minuscule, anonime, a majorității volumelor, sau chiar imposibilitatea apariției altora; lipsa de seriozitate și profesionalism a editurilor în ceea ce privește difuzarea și promovarea cărții; moderat și relativ, elitismul, insularizarea și narcisismul intelectualului, înțelegând însă determinațiile, subiective și obiective, ale opțiunilor individuale. Însă, în fond, „lumea literară” este o entitate cvasiabstractă, eterogenă și eteroclită, un concept inefabil și imponderabil, imposibil și nerecomandabil a fi reconfigurată, chiar și pur ideatic, futit, după inițiative apriorice. Lumea literară, de azi și de oricând, este un conglomerat dinamic și muabil, greu de limitat în sintagme și formulări definitive. Dacă ne-am asuma răspunderea hazardată de a risca o caracterizare, am spune că, atunci când ne referim la lumea literară contemporană, imaginea care ni se declanșează involuntar este aceea a unui arhipelag al proscrisilor și al autoexilaților, ignorat și neinteresant pentru restul globului pământesc, între ale cărui insulițe legăturile maritime au

fost fortuit, dar și tacit abolite, comunicarea realizându-se neregulat (și, uneori, inopinat) prin limbajul braille sau prin semnale mute ale telepatiei intuite de către doi parteneri întâmplători și stingheri, pentru restul prezumtivilor receptori codul folosit fiind considerat ca o curiozitate a antropologiei lingvistice. La intervale regulate locuitorii arhipelagului se trezesc din frustrările și reveriile egocentriste pentru a forma detașamente precar organizate de corsari amatori, ezitanți și needificați pentru cine, ce și de ce să pornească o nouă cabală, inițiind-o oricum, în virtutea unor deziderate care, în general, se dovedesc a fi străine galaxiei lui Guttenberg, după care ambarcațiunile plutesc, în derivă, pe un ocean la fel de incert ca și cel anterior, pentru a reveni, inerent, în solitudinea anterioară și atât de familiară a insuliței personale, din ziua de ieri și de azi, unicul petec de pământ între ape...

Un model (real, imaginar) de loc/timp ideal pentru un tânăr scriitor poate fi cel din *Muntele vrăjtit* al lui Thomas Mann, din *Jocul cu mărgelele de sticlă* al lui Hermann Hesse, din *Doctor Jivago* al lui Boris Pasternak... Iar primul pas pe care l-ar întreprinde tânărul scriitor dacă de el ar depinde schimbarea lumii ar fi, desigur, imaginarea unei noi utopii.